

The Scientific Legacy of a Professor: Beyond What Scientometrics Can Measure

Mousa Yaminfirooz (PhD)^{1*}

1. Social Determinants of Health Research Center, Health Research Institute, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran.

Editorial

The passing of the late Hassan Javidi, a distinguished professor of Information Science and Knowledge Studies and one of the prominent figures in the field of information organization, is not merely the loss of a professor for his family, students, and colleagues; it is the loss of a part of the scientific and professional memory of a generation that learned the knowledge of information organization from him with precision, discipline, and responsibility. For many students, Javidi was a familiar name in the teaching of classification, particularly the Dewey Decimal Classification and information organization systems; however, what remains from the accounts of his students and colleagues goes beyond the content of his lectures. One of his students, years after his student days, still uses his notes and handouts for teaching and professional work, and recalls exercises that were each designed to teach a profound point in information organization.

His long-time friend and colleague, Dr. Fattahi, in an account spanning more than five decades of friendship and collaboration, presents a portrait of a professor who, alongside his scholarly ability, was warm, responsible, and influential as a human being—someone who also played a significant role in shaping the education of library and information science at Ferdowsi University of Mashhad. But perhaps now, the passing of such a professor places a more important question before us—a question directly related to the nature of scientometrics:

1. How should the scholarly impact of a professor be measured?
2. Can the scientific legacy of a professor be summarized in the number of articles, citation counts, h-index, research collaborations, or their position in citation networks?
3. If the answer to this question is affirmative, then what becomes of a professor who has taught dozens and hundreds of students, taught them the correct way of thinking and scholarly work, trained generations of specialists, and whose knowledge and experience have been reproduced in classrooms and professional environments for years after retirement?
4. Which scientometric indicator can measure the effect of a precise exercise, a scholarly remark, a correct teaching method, or even the professional character of a professor who has changed the intellectual path of a student?

This question is not a rejection of scientometrics; on the contrary, it is an invitation to reflect on its boundaries. Scientometrics is a powerful tool for understanding and measuring an important part of scientific communications and outputs; however, what is measured is not necessarily all that is called "impact" in science.

Citations are part of the formal memory of science; but students, colleagues, and the generations that follow a professor constitute the human and educational memory of science. Perhaps if one day we wish to assess the "true impact" of professors such as Hassan Javidi, instead of asking: How many articles have they written? What is their h-index? — we should ask ourselves: How many ideas have they shaped? How many students have they taught, and how many scientific generations have benefited from the knowledge they transmitted?

Some professors can be found in their lists of articles and citations; but others must be found in the memory of their students. The late Hassan Javidi was of this latter category. He departed from among us, but a part of the knowledge, precision, professional ethics, and memories he left in the minds and lives of his students will continue; and perhaps this enduring presence is itself one of the most important forms of scholarly impact for which we still have no precise indicator. Not everything that is valuable is necessarily countable; and not everything that is countable necessarily tells the whole story of value.

May the memory and name of Professor Hassan Javidi be honored.

Cite this article: Yaminfirooz M. The Scientific Legacy of a Professor: Beyond What Scientometrics Can Measure. *Caspian Journal of Scientometrics*. 2026; 13(2): 1-2.

© The Author(s).

Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Mousa Yaminfirooz

Address: Department of General Education, School of Medicine, Babol University of Medical Sciences, Ganjafrooz Avenue, Babol, Iran.

E-mail: yaminfirooz@gmail.com

میراث علمی یک استاد؛ فراتر از آنچه علم سنجی اندازه می گیرد

موسی یمین فیروز (PhD)*^۱

یادداشت سردبیر

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

درگذشت زنده یاد حسن جاویدی، استاد پیشکسوت علم اطلاعات و دانش شناسی و از چهره های برجسته حوزه سازماندهی اطلاعات، تنها فقدان یک استاد برای خانواده، شاگردان و همکاران او نیست؛ از دست رفتن بخشی از حافظه علمی و حرفه ای نسلی است که دانش سازماندهی اطلاعات را با دقت، نظم و مسئولیت پذیری از او آموختند. جاویدی برای بسیاری از دانشجویان، نامی آشنا در آموزش رده بندی، به ویژه رده بندی دهدهی دیویی و نظام های سازماندهی اطلاعات بود؛ اما آنچه از روایت شاگردان و همکارانش برجای مانده، فراتر از محتوای درس است. یکی از شاگردانش، سال ها پس از دوران دانشجویی، هنوز از جزوه ها و یادداشت های او برای آموزش و کار حرفه ای استفاده می کند و از تمرین هایی یاد می کند که هر کدام با هدف آموختن نکته ای عمیق در سازماندهی اطلاعات طراحی شده بودند.

دوست و همکار دیرین او، دکتر فتاحی، نیز در روایتی از بیش از پنج دهه دوستی و همکاری، تصویری از استادی ارائه می کند که در کنار توان علمی، انسانی گرم، مسئولیت پذیر و اثرگذار بود؛ کسی که در شکل گیری آموزش علم کتابداری و اطلاع رسانی در دانشگاه فردوسی مشهد نیز نقشی قابل توجه داشت. اما شاید اکنون، درگذشت چنین استادی، پرسشی مهم تر را پیش روی ما قرار دهد؛ پرسشی که مستقیماً با ماهیت علم سنجی ارتباط دارد:

۱- اثرگذاری علمی یک استاد را چگونه باید اندازه گرفت؟

۲- آیا می توان میراث علمی یک استاد را در تعداد مقالات، میزان استنادها، شاخص h، همکاری های علمی یا جایگاه او در شبکه های استنادی خلاصه کرد؟

۳- اگر پاسخ این پرسش مثبت است، تکلیف استادی که ده ها و صدها دانشجو را آموزش داده، شیوه درست اندیشیدن و کار علمی را به آنان آموخته، نسل هایی از متخصصان را تربیت کرده و دانش و تجربه اش سال ها پس از بازنشستگی در کلاس های درس و محیط های حرفه ای بازتولید شده است، چیست؟

۴- کدام شاخص علم سنجی می تواند اثر یک تمرین دقیق، یک تذکر علمی، یک روش درست آموزش یا حتی منش حرفه ای استادی را که مسیر فکری یک دانشجو را تغییر داده، اندازه گیری کند؟

این پرسش، نفی علم سنجی نیست؛ برعکس، دعوتی است به تأمل درباره مرزهای آن. علم سنجی ابزار قدرتمندی برای شناخت و اندازه گیری بخش مهمی از ارتباطات و بروندهای علمی است؛ اما آنچه اندازه گیری می شود، لزوماً تمام آن چیزی نیست که در علم «اثرگذاری» نامیده می شود.

استنادها، بخشی از حافظه رسمی علم اند؛ اما شاگردان، همکاران و نسل های پس از یک استاد، حافظه انسانی و آموزشی علم را شکل می دهند. شاید اگر روزی بخواهیم «اثرگذاری واقعی» استادانی چون حسن جاویدی را بسنجیم، لازم باشد به جای پرسش: چند مقاله نوشته اند؟ شاخص h ایشان چند است؟ باید از خود پرسیم که چند اندیشه را شکل داده اند؟ چند دانشجو را تعلیم داده اند و چند نسل علمی از دانشی که آنان منتقل کرده اند، بهره برده اند؟

بعضی استادان را می توان در فهرست مقالات و استنادهایشان جست و جو کرد؛ اما بعضی دیگر را باید در حافظه شاگردانشان یافت. زنده یاد حسن جاویدی از همین دسته بود. او از بین ما رفت، اما بخشی از دانش، دقت، اخلاق حرفه ای و خاطراتی که در ذهن و زندگی شاگردانش به جا گذاشت، همچنان ادامه خواهد داشت؛ و شاید این ماندگاری، خود یکی از مهم ترین شکل های اثرگذاری علمی باشد که هنوز برای آن شاخص دقیقی نداریم. همه آنچه ارزشمند است، الزاماً قابل شمارش نیست؛ و همه آنچه قابل شمارش است، الزاماً تمام ارزش را روایت نمی کند.

یاد و نام استاد حسن جاویدی گرامی باد.

استناد: موسی یمین فیروز. میراث علمی یک استاد؛ فراتر از آنچه علم سنجی اندازه می گیرد. مجله علم سنجی کاسپین. ۱۴۰۵؛ ۱۳(۲): ۱-۲.

© The Author(s)

Publisher: Babol University of Medical Sciences